

تیرهای خلاص بر پیکره بخش کشاورزی

امیراعتصام ادیب - رئیس کمیته آب

امیراعتصام ادیب
رئیس کمیته آب

اجحاف‌ها در حق بخش کشاورزی از ابتدای تأسیس شرکت‌های آب منطقه‌ای با شاهکارهای بی‌بدیلی همچون تعبیهٔ شائبهٔ مالکیتِ دولتی بر منابع آبی و صدور بی‌حد و حصر پروانه‌های بهره‌برداری آغاز گردید و ظاهراً تا نابودی و مرگ بخش کشاورزی نیز همچنان ادامه خواهدداشت؛ سوگ نامه‌ای که دست روی هر بخش از آن بگذاریم مرثیه‌ای از ظلم دیوآب‌سالاران دولتی نسبت به مالکان و بهره‌برداران آب زیرزمینی کشور می‌باشد. در این یادداشت قصد پرداختن به نوع برخوردهای شرکت‌های آب منطقه‌ای با مالکین و بهره‌برداران آب‌های زیرزمینی را ندارم که به‌قول شاعر: «گر نویسم شرح آن بی‌حد شود، مثنوی هفتاد من کاغذ شود».

در این یادداشت، صرفاً به نامه‌نگاری اخیر دیگر شرکت زیر مجموعه وزارت نیرو، یعنی شرکت توزیع برق می‌پردازیم که می‌توان از آن به فرار رو به جلو برای شانه خالی‌کردن از مسئولیت خسارت هنگفتی که در پی قطعی‌های اجباری برق در تابستان سال جاری به کشاورزان وارد ساخت، یاد کرد. و اما ماجرا چیست؟

در مهرماه سال جاری مکاتبه‌ای از سوی شرکت توزیع برق خراسان رضوی به مشترکین ارسال شده که از سعه‌صدر و بردباری کشاورزان در تحمل خسارتی که در اثر همکاری در بازه اوج مصرف بار تابستان ۱۴۰۲ به‌وقوع پیوسته تشکر کرده، گویی کشاورزان و گیاهان‌شان با درک اهمیت کمبود برق، داوطلبانه تصمیم به قطع برق موتور پمپ‌های کشاورزی گرفته‌اند تا شرکت برق منطقه‌ای شرمسار انبوه جمعیت شهرنشین نباشد! طی این نامه همچنین با بر شمردن اهمیت مدیریت انرژی در فصل زمستان ۱۴۰۲ و تابستان ۱۴۰۳ باتوجه به بالارفتن تقاضای مصرف انرژی و محدودیت‌های تأمین سوخت در بخش تولید، محدودیت تأمین برق را محتمل دانسته و پیشنهاد کرده کشاورز بی‌پناه جهت جلوگیری از مدیریت بی‌برنامه بار در اسرع وقت به‌منظور پیشگیری از بروز خسارات احتمالی در زمان قطع برق خودش به فکر چاره باشد و امکانات تأمین برق اضطراری متناسب با قدرت قرارداری خود را تهیه کند.

نکته اول اینکه چه کسی باید مسئول پاسخ‌گویی به خسارت هنگفت کاهش کمی و کیفی محصولات کشاورزی و صدمه به تجهیزات برداشت آب که در اثر خاموشی‌های برق در تابستان گذشته به وقوع پیوست، باشد؟ درحالی‌که از سال ۱۳۹۰ قانون برای جبران خسارت مصوب شد، اما تا به امروز کسی به آن اعتنایی نمی‌کند. کسی خواستار اجرای ماده ۲۵ قانون بهبود فضای کسب و کار و آیین‌نامه آن نشده‌است، قانونی که بر اساس آن شرکت‌های توزیع برق موظف شده‌بودند که همان‌طور که سال‌هاست برای سایر بخش‌های مصرف، امکان خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارات ناشی از قطع برق را فراهم کرده‌اند برای بخش کشاورزی نیز این تمهیدات را فراهم آورند.

معالاسف الان می‌بینیم که به‌جای انجام وظیفه قانونی خود، نامه‌ای را ارسال کرده‌اند که کشاورزان جهت جلوگیری از مدیریت بی‌برنامه بار و پیشگیری از بروز خسارات احتمالی در زمان قطع برق، مولد برق اضطراری تهیه کنند!

دور نیست در آینده، شرکت‌های آب منطقه‌ای برای تنبیه کشاورزان و قطع برداشت آب، به فکر مصادره تجهیزات مولد برق کشاورزان بیافتند!

جای بسی تأمل است که در دوره‌ای تمام تلاش و کوشش مسئولان در جهت برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی بود و کشاورزان در هفت خان شرکت‌های برق منطقه‌ای با صرف هزینه‌های هنگفت به‌دنبال برق‌دار کردن چاه‌های کشاورزی‌شان بودند و امروز مجدداً توصیه می‌کنند بروید مولد برق اضطراری تأمین کنید. مسئول جبران این هزینه‌های تحمیلی و دوباره‌کاری کیست؟

درحال‌حاضر برای یک چاه کشاورزی با عمق ۲۰۰ متر و دبی خروجی ۲۰ لیتر بر ثانیه یک دستگاه دیزل ژنراتور با تمام (تجهیزات حفاظتی کامل) ۲۰۰ کاوا نیاز است که حدود یک تا ۱٫۵ میلیارد تومان قیمت آن است و در هر ۲۴ ساعت ۸۰۰ لیتر سوخت مصرف می‌کند!

حال بر فرض اینکه مشترکین هزینه‌های هنگفت تهیه ژنراتور (مولد برق) را به جان بخرند و آن را تهیه کنند، جای سؤال است که باتوجه به سخت‌گیری‌های حال حاضر شرکت ملی نفت و بروکراسی اداری آن، کشاورزان سوخت مورد نیاز را چگونه تأمین کنند؟ آیا کشاورزان برای تأمین سوخت با مشکلات بسیار دیگری روبه‌رو نخواهندشد؟!

مسلماً شرکت توزیع برق با تحریر یک نامه نمی‌تواند در قبال وظایف قانونی خود سلب مسئولیت کند. در پایان، باید بگویم در مظلومیت بخش کشاورزی همین بس که وقتی به آمار مصرف برق استان خراسان رضوی از سال ۱۳۹۰ نگاه می‌کنیم می‌بینیم که مصرف برق کشاورزی این استان طی یک دهه ۱۶ درصد کاهش داشته و مصرف در این بخش روند نزولی به خود گرفته‌است. به‌عبارتی، باید از مسئولان تقدیر کرد که در پاک کردن صورت‌مسئله، نابودی بخش کشاورزی و از صرفه انداختن کشاورزی، موفق عمل می‌کنند.